

Doc 06361

שריקה באפילה / גרעון סאמט

29.11.93
פילן

29.11.93

פילן

החלוקה, חלק ב'

קשיים. הנבהלים מפני סכנות ההסכם צריכים לזכור לא רק את העובדה המובנת הזאת, אלא את הנסיבות ההיסטוריות השונות לגמרי שבהן מתממש החלק השני של החלוקה: על ידי מדינה חזקה, מעוצבת, נתמכת בידי המעצמה העיקרית ואיננה נתונה כמו לפני יובל לחסדי האומות.

מול ביטויי הבהלה מסימני המשבר, הייתי מפרסם, כהודעה של לשכת ראש הממשלה, את דברי זיאר אברזיאד מסוף השבוע. בעברית מצוינת - הלוואי על כמה מדוברינו - ובאזיון מאופק הוא הסביר מדוע הקשיים הנוכחיים הם בלתי נמנעים. ככך ההצהרות של אש"ף אינן הופכות לטביליות הרגעה. בכך לא נפתר החיכוך הפנימי המסוכן בתוך הדרגון, שהוא אחת מסיבות המשבר. אבל אין מה למרוט את השערות.

מטען הפחדים שאנחנו נושאים אתנו כל השנים, יחד עם הרצון הרע של מתנגדי ההסכם, מציינים את הקושי במו"מ אחרת ממה שהוא: עוד מכשול אחד מתוך רבים מאוד שעל פניהם הלכנו כל השנים בדרך להסכם מסוכן אך בלתי נמנע. כ"ט בנובמבר הוא יום מתאים במיוחד לחשוב על כך.

וזאת מפני המשבר בשיתוח עם אש"ף? מישהו חשב שאפשר בלע"ד, ובלי הפיצוצים שעוד יבואו? ומה כל כך סתום כמבוי? האם מימוש הזכויות הלאומיות שלנו לא היה כרוך בשנים של מאבק רמים ושל התמקחות מייאשות עם כל העולם? עד כדי כך שמשנה שרת, למשל, התנגד להכרזת העצמאות כמועד שהגיע ב"ג"ר יון. ההיסטוריון והח"כ לשעבר מ"כאל בר-וזהר הזכיר בטלוויזיה במוצאי שבת מה עשה ב"ג כששמע משרתוק איך שר החוץ האמריקאי הוזיך (ושיכנע) אותו מפני הכרזה מוקדמת מר"י: הוא נעל את הדיפלומט הראשי שלו בחדר עד שהבטיח לא לחזור על ספקותיו בפומבי.

ישראל עשתה עם הפלשתינאים הסכם שמשמעותו המלאה מוסתרת עדיין על ידי הצמרת הפוליטית. זה הסכם שיוביל למדינה פלשתינית על פי העקרונות (אך לא הגבולות) של ועדות החקירה משנות ה-30 וה-40 ושל החלטת עצרת האו"ם. כשם שכינינו תמיד (ובצדק) את ההצבעה היא "היסטורית" בנגיעתה אלינו, כך יש לראות אותה בודק שר של המהלך הנוכחי. מעצם טיבו מהלך כזה רצוף

תמיד כמו חגים ומועדים רבים אחרים: תקוע בתוך שלל סיסטמאות, בורות ושקרים עצמיים. בשאלונים המפורסמים שבהם יש ראלים צעירים לא מברילים בין העילות ההיסטוריות לתנוכה ול"תשעה באב, אי אפשר לצפות שיר תר מקומץ יידעו מהו החלק השני של החלטת האו"ם. המילון הפוסט-מודרני האופנתי היה מגדיר את זה כך: ב"שית" הלאומי נמחקה זהותו של ה"אתר".

את הביטוי הטקסי הבולט ביד תר להתעלמות הזאת נתן כצפוי הפורמליסט מנחם בגין. מסורת היתה לוועדת העורכים של העיר תונים לארח ביום הזה את ראשי הממשלות על מזון קלוקל בבית סוקולוב. בגין סירב להיענות להדמנה: הוא לא חוגג את החלוקה. וכאשר התרצה, התנה שהמפגש - שבו הידבה לדבר על ארץ ישראל - השלמה - יהיה בירושלים. אבל כל התמרונים הללו, כמו עיקשות מדינית רבת שנים של המערך והליכוד כאחד, לא יכלו לבלום לאורך זמן את משמעותו השלמה של כ"ט בנובמבר.

הוא בא השבוע בעיצומם של קשיים במו"מ. גם מבחינה זאת האזכור של המועד היום מעניק לו משמעות מחודשת. מה הבהלה

זאת אולי הפעם הראשונה מאז התאריך המקורי, שלציון כ"ט בנובמבר - היום - יש משמעות חזקה. 46 שנים אחרי אישור תר כנית החלוקה על ידי האו"ם, מתחיל להתמלא עכשיו החלק השני של התוכנית. היום, כמו בכל השנים הסוערות שאז 47, התאריך לא מצדיק שמוחה גדולה. הוא היה אות להחמרת ה"מאורעות", אחד השמות המכובדים למאבק הלאומי בין יהודים לערבים. את חשיבותו של הכ"ט הראשון מחקו אחר כך הכרות המדינה והישגי מלחמת העצמאות. הובר האחרון שיעלה היום ברעתם של ישראלים הוא לרקוד הורה לזכר תוכנית החלוקה.

יש עכשיו ליום צליל חדש. החל מסתיו '93 מציינת את התאריך קריעת המסך המטשטש, המערפל, שכיסה את כ"ט בנובמבר כל השנים. עד כמחצית התקופה מאז '47 לא היה בכלל עם פלשתיני בנוף הפוליטי שלנו: גולדה מאיר היא, כזכור, שהיתה הפלשתינאית. אבל גם לאחר '67, עם גיבושו של ארגון פלשתיני מיליטנטי, נמשך הסירוב להכיר בו כגוף המייצג זכות לאומית כלשהי.

את כ"ט בנובמבר ציינו כאן